

A. BORI Y FONTESTÁ

La Gallarda del Roser

CUADRO DE COSTUMS DE MONTANYA

Estrenat ab extraordinari èxit en el Teatre Catalá (Romea)

la nit de la

inauguració de la temporada, 20 Septembre 1902

UNA PESSETA

5
BARCELONA

BIBLIOTECA DE CATALUNYA ARTÍSTICA

Passeig de Colón, 6, pral.
SANT PAU, R-Pal.

1902

Digitized by the Internet Archive
in 2010 with funding from
University of North Carolina at Chapel Hill

LA GALLARDA DEL ROSER

A. BORI Y FONTESTÁ

La Gallarda del Roser

CUADRO DE COSTUMS DE MONTANYA

*Estrenat ab extraordinari éxit en el Teatre Catalá (Romea)
la nit de la
inauguració de la temporada, 20 Septembre 1902*

UNA PESSETA

BARCELONA

BIBLIOTECA DE CATALUNYA ARTÍSTICA

Passeig de Colón, 6, pral.
SANT PAU

1902

Ningú podrà representar, traduir ni reimprimir aquesta obra, sense permís del autor. Està encarregada de cobrar els drets de representació la «Galeria Lírica-Dramàtica Regional», Passeig de Colón, 6, pral.

Queda fet el dipòsit que marca la llei.

AL PRIMER ACTOR CÓMICH Y DIRECTOR

En Jaume Capdevila

Si en Patllari Bayeta, tipo vivent á montanya, hagués assistit al estreno d'aquest cuadret de costums, s'hauria complascut en véureos escarnir tant be 'l tirat de la gent bosquerola; y sense parlarvos del seu enamorament tardá — que potser li sabrá greu que s'hagi posat en una comedia — os hauria á bon segur donat una estreta de ma per lo be que l'haviau dibuixat fins en los detalls més íntims de la seva vida.

Per ell os la dòna agrahit y á la bestreta vostre admirador y affm.,

L' Autor

La Gallarda del No. 1

Violino
4. *Entrada*
Mus.

Violoncello
Mus.

4.

1.ª 2.ª *Fin*
Priludo y gema
Fin *Fin*

7.

8.

J. Godoy

PERSONATJES

- PATLLARI 60 anys. Vesteix roba de vellut fi; calsa curta, ermilla ab botóns de plata, mitjas negras, borceguíns y barretina musca. *Sr. Capdevila*
- URSULA 60 anys. Faldilla ample y florejada; gipó, espatller y monyo de castanya. . *Sra. Munner*
- CISET 30 anys. A la moda de Barcelona; trajo clar y barret de palla. *Sr. Fuentes.*
- NURIA 25 anys. Faldilla curta y ramejada; gipó ajustat y espatller elegant. Du mangots, ret y arracadas llargas; calsa tapíns ab civella de plata. . . *Sra. Jarque*
- RAMÓN 25 anys. Roba de vellut ratllat, botinas y barretina musca.. . . . *Sr. Doménech*
- MOSSITU 30 anys. Va també de vellut, ab soguilla y gorra. *Sr. Santaolaria*
- MOSSO D'ESCUADRA Pantalón de fil, gech de mudar y ab casquet. . . *Sr. Antiga*
- NOY 1 Estripat y ab barretina. *Nena Santaolaria*
- NOY 2 - També ab barretina, y descals. *Nen Borrás*

Ajuntament, agutzils, senyor Rector, poble, musichs, sardanistas y wicots ab barretina.

OBJECTES NECESSARIS

Un joch de cartas. — Un ciri. — Diners. — Cigarrro. — Bacina ab flors. — Nanos, y si en algún teatre s' en volgués prescindir, no més cal suprimir las paraulas que diuhen Ursula y Patllari al véurels.

Aquestos dos personatjes procurarán imitar, en la paraula, el jayent montanyés, ab una cantarella ben entesa. El Ciset es un tipo molt animat, y parlará molt depressa.

ACTE ÚNICH

Plassa d'un poblet de montanya. A la dreta, primer terme, s'obrirà 'l portal de la Rectoria al demunt d'un terradet ab barana de pedra, que baixa á la plassa per tres o quatre grahóns. A peu-pla de la plassa y adossat á tot lo llarch del terradet, un banch de pedra ó de fusta. La escena, ben enramada; que tot respiri alegria de festa. De part á part, hi haurá cadenetes y fanalets de paper; al bell mitj hi penjará un salomó molt gros y de colors virolats; al fons s'hi pot véurer l'entatimat pera la cobla de las sardanas.

Avans d'alsarse el teló s'ohirà la musica, que figura tocar un *Uccant de taula* en una de las casas del interior del poblet, no parant fins que s'indiqui.

ESCENA I

NOYS y aviat URSULA

Els Noys, asseguts als grahóns del terradet jugant á cartas. El Noy 2 te'l carter á la ma y'n dona al altre, que n' hi demana.

NOY 1 Carta... carta... Em planto... Are tu. (*Agafa 'l carter*).

NOY 2 Carta... carta... carta... Dígala vintisset.

NOY 1 Tinch vintivuyt; guanyo.

NOY 2 A véurer.

NOY 1 Te: deu y nou, dinou; dinou y tres, vintidós; vintidós y sis, vintivuyt.

(*Mentres el Noy conta, surt Ursula de l'esquerra, primer terme, y atravessa la escena cap al fons dreta, per hont desapareix. Va ab caputxa y du un ciri á la ma, no fichtsantse en els Noys*).

NOY 2 Au, tornemhi. Tu donas, y tens tres partidas.

(*En aquest moment, para la musica y se senten á dintre picaments de mans y crits d'alegria*).

ESCENA II

NOYS y PATLLAKI

PAT. (*Surt de la Rectoria posantse la barretina, y fent marxar als Noys, que continúan jugant*).
¡Ala, fora d'aquí! ¡Sempre ab las ditxosas cartetas! ¡Quína maynada més trapissonda!

- NOY 1 Desseguida estem llestos.
PAT. ¡A fora, os torno á dir! Vetaquí lo que passa; aixís os payréu molts días d'anar á estudi.
NOY 1 (*Al altre Noy*). Be, be, veurás: dom las balas.
NOY 2 ¡Qué! No has pas guanyat encare.
NOY 1 ¡Que sí! Et dich que 'm douguis las balas.
NOY 2 ¡Si encare 't faltan dugas partidas!
PAT. ¿Ho veyéu lo que porta 'l joch? Rahóns.
NOY 2 És aquest, que díu qu' ha guanyat y es mentida.
PAT. Apa y andando, ó sino os ventaré una morma.
NOY 1 (*Al altre Noy*). ¿Sabs ahont podríam anar? Als porxos de l' iglesia.
NOY 2 Ja está dit: anemhi.
(*S' en van pel fons dreta, esquivats per Patllari*).

ESCENA III

PATLLARI y *desseguida* MOSSO D' ESCUADRA

- PAT. ¡Aquesta maynada puja com un arbre tort! Ja os adressaria jo; ja os adressaria.
MOS. (*Per l'esquerra y cargolant un cigarro*). ¿Qu'es aixó, Patllari?
PAT. ¡Aquets bordegassos, que son pitjor que la tinya! ¡Tot lo día estarían amorrats á las cartas! ¡Ja os dich jo qu' en reben bona ensenyansa de casa seva!
MOS. Aixó ho aprenen al hostal.
PAT. ¡Si que la pujarán dreta la paret! Y després... ¡quins jochs...! El canet, el trenta-hu... Aixó ho ha portat aqueixa colla del contrabándol... En el meu temps, no 's coneixían aquets jochs... El broch, la bescambrilla, 'l truch-y-flor y... para de contar. ¡Burrango, burrango; com se va perdent tot lo de la velluria!
MOS. ¡Qué hi farem! Tot va endevant.
PAT. No ho som entés may si anem endevant ó endarrera. Els minyóns, ja han deixat la roba de burrell que 'ls durava tants anys y que tant els esqueya. Las mossas, també 's desentenen de vestir á l'antiga: no 'ls hi anéu ab mangots, ni ab ruixas, ni ab monyo de castanya; las veuréu totas escarxofadas ab aquells pentinadots de ciutat, ab olors y farinota á la cara, ab una pila de potingas y colorots, que fins arriuan á fer fástich.
MOS. ¡Be han de presumir!
PAT. ¡Els ventaría una surra...! Suare 'n parlávam ab el senyor Rector.

- MOS. ¿De donarlos una surra?
- PAT. ¡No! De tota aquesta flicassey a de modas y d' ungüents ab que s' enfarfegan. ¡Aviat no 's podrá fer un petó á cap fadrina que no se t' hi encastin els llabis!
- MOS. ¡No os hi amohinéu, Patllari!
- PAT. Som aixís, y no puch ferhi més. (*Posantse alegre*). Y ¿cóm han anat, cóm han anat els llevants de taula?
- MOS. Are han fet l' últim á cal Jutje.
- PAT. La musica, bona ¿eh?
- MOS. ¡Deunidoret!
- PAT. ¡Oydá que sí! Ja 'ls hi som dit: res de valsos ni d' americanas, que malmeten als joves; sardanas y contrapassos, aixó sí, tantas com vulgan... La festa del Roser, cad' any la som portada. Llevat de la gallarda, qu' ha sigut cosa del Ciset, tot lo demés es meu.
- MOS. ¡Y que la houréu forsa la gallarda! ¡Anéu de festa major!
- PAT. Fa més de trent' anys que li fuig el gasto á n' aquesta roba; y, ja la veyéu: las arnas no hi solen trobar pas el compte.
- MOS. Home, ¡si sembléu un fadrí!
- PAT. Ay tafoy, ¿que no ho so? May hi som tingut tractes ab donas; pro de sardanas, ¡si 'n so ballat! Si aquestas camas tinguessin forsa y virior, ja veuríau com hi repicaría en Patllari.
- MOS. ¿Y voléu dir que no 'n ballaréu cap?
- PAT. El cap em roda. ¡Afigureuvos que un gra de blat-de-moro ja m' entrebanca!

ESCENA IV

Els mateixos y ÚRSULA

- URS. (*Pel fons, dreta, y plegant la caputxa*). Y donchs, Patllari: ¿ahont t' havías ficat?
- PAT. A la pell, Ursula.
- URS. ¡Com no 't so vist en tot lo día!
- PAT. Som sigut convidat á la Rectoría.
- URS. ¡Tira, peixet!
- MOS. (*Anantsen*). Be, vaja, ja os ho enrahonaréu.
- PAT. Vigiléumela aquella maynada, que no juguín á cartas.
- URS. ¿Quí, aquells dos regatxos de cala Cuscoya? ¡Son al peu de l' iglesia que jugan, els pocas yergonyas!
- MOS. ¡Avuy es festa grossa! (*S' en va pel fons, dreta*).

ESCENA V

PATLLARI y URSULA

- URS. ¡Els hauria ventat una morma! Perque 'ls so trepitjat sense adonarmen al sortir de l'iglesia, ¿sabs qué m' han dit? ¿Sabs qué m' han dit, Patllari?
- PAT. ¡Qué!
- URS. ¡Beyata!
- PAT. (*Rialler*). ¡Burrango de bordegassos!
- URS. Sí, sí; beyata. ¡Veyas, perque som dut un ciri al Roser!
- PAT. No t' hi entondis, Ursula. T' ho haurás pres malament.
- URS. Beyata, 't torno á dir. ¿Que 't pensas que duch suro á las oreyas?
- PAT. Tu 't pensas que t' han dit beyata, y t' haurán dit beyota... Perque, vaja, 'l cuyro ja s' ens torna estantís, Ursula.
- URS. Ah, no, Patllari. De vey en serás tu; jo no m' en trobo pas de veyas.
- PAT. Oh, no has pas de ser tu qui t' en trópigas; els altres te n' han de trobar.
- URS. (*Carinyosa y acostantshi*). Y tu, ¿que m' en trobas?
- PAT. Pse... Tots fem aygas al arribar als xeixanta... Encare jo, es un dirho, com que no 'm so casat may; pro tu...
- URS. Y donchs, alló que diuhen que las viudas sempre fem goig...
- PAT. ¡Sí, sí, goig...! Lo que feu son miroyas... Os ventaría una xurriacada á las que, tenint fillas, os voleu tornar á casar.
- URS. (*Sospirant*). ¡Ay, Patllari!
- PAT. Prou t' hi barrinan pardals dintre del tupí; prou que te n' hi barrinan.
- URS. (*Altre sospir*). ¡Ay, Patllari! ¡Quína diferencia d' are ab aváns!
- PAT. ¿Qué vols dir?
- URS. Qu' aváns sempre 'm parlavas més carinyós, lo que se 'n diu ab el cor á la ma.
- PAT. Bueno: are t' hi parlo ab els xeixant' anys.
- URS. ¿No volías passar per jove?
- PAT. Posemho á cincuenta, si 't sembla.
- URS. Pro, si may t' has casat, ¡cóm vols tení 'l cor tant vey!
- PAT. ¡No 'm so casat may! Tu 'n tens la culpa, Ursula. Si m' haguessis escoltat, are tu y jo seríam els

pares de la Nuria... Vas inclinar-te al baliga-balaga de l' Antón...

URS. ¡Deu l' hagi perdonat!

PAT. Sí; Deu l' hagi perdonat y anem per un altre, ¿oy? (*Animantse*). ¿T' en recordas d' aquellas sardanas qu' havíam ballat pel Roser? ¡Quín garbo! ¡Quín garbo, y quinas estretas de mans!.. Ah, dolenta, ¡prou que t' en recordas! Cuan tu 'm miravas de reull, ab aquell posat de nyeu-nyeu y apretant el sota-barba... ¡tafoy! ¡si m' en feyas venir d' esgarrifansas...! M' hauría calat de cap al riu si tu m' ho haguessis dit alashoras.

URS. May se n' es anat temps que no torni.

PAT. Sí; ¡puch anar are á fer saltiróns!

URS. No; si no vuy dir pas per aixó.

PAT. ¡Ah! ¿Per mirarte com aváns? ¿Per casarme ab tu? ¡Ca! No m' atrapas... Els vestits els vuy nous.

URS. ¡Míratel cóm no 's desafuig de casarse! ¡Vol els vestits nous! Potser trobarás una fadrina de vint anys.

PAT. ¡Per qué no, si ella 'm volía! Y que la posaría ben maca. Pagaría jo tot sol la festa del Roser, ab sardanas y lluminarias...

URS. (*Sospirant més fort*). Ay, Patllari, ¡quí tinguè's vint anys!

PAT. Ja no t' ho volía reuréurer.

URS. Tot aixó també m' ho deyas de fadrina.

PAT. Per aixó, que no 't volía remóurer las cendras... ni las mevas... (Aquesta dona, encare 'm faría fer un cop de cap; encare fa goig, encare fa goig, la polacrera).

ESCENA VI

Els mateixos y Ciset

CIS. (*Per l'esquerra, según terme, y fumant. Enrahona ab molta animació; molt depressa*). ¡Ola, gent de Deu!

URS. (Are, aquest ens ha trencat las oracións. ¡Tant be qu' anava!)

PAT. Míratel, que barba fresch s' ha posat el Ciset.

URS. ¡Quína diferencia de cuan t' en vas anar á Barcelona!

CIS. De Barcelona tothom en ve millorat. Y donchs, Patllari, ¡quína festassa! ¿eh? Per tot arréu 's parla de la gallarda del Roser, y tothom me l' alaba; y encare me l' alabarán més cuan vegin

las lluminarias que farem aquest vespre, després de la professó. Ja veuréu quina pluja de foc, quin estrépit de trons...

URS. ¡Reyna Santíssima!

CIS. ...Y aquells cohets que brunzen com á mals esperits y que s'esberlan enlayre en una pluja de estrelles; y aquellas rodas, zist-zast, qu' esquitxan per tot arréu; y aquell apoteosis...

PAT. A-pota, ¿qué?

CIS. ...Aquell apoteosis del final; aquella requincalla de llums que deixan véurer l'escut del poble y la Verge del Roser... Ja la veuréu, ja la veuréu la trassa del Ciset de can Cistella.

PAT. Sembla qu' has menjat be avuy, ¿eh?

CIS. De primera, Patllari. He dinat á cal Jutje.

PAT. ¿Y donchs el Cinto?

CIS. Ja veuréu lo qu' ha passat. Ja m' hi quedava. El Cinto, no sabia lo qu' era llagosta de conserva. Jo 'ls en havia pujat una capsa. «Cuan feu l'arrós, tireuhi aixó», 'ls hi vaig dir; y veusaquí que 's presenta tota la colla á la taula, y surt la gran cassolassa d'arrós; y jo vinga buscar la llagosta, y la llagosta no 's veyá...

PAT. ¡Ay, tafoy!

CIS. ...M' aixeco; agáfo la forquilla, y comenso á buixar per la cassola, y ¡noy! em surt la capsa de llagosta tota sancera y ab un color de gos cuan fuig, que ni s' en veyá la mostra.

PAT. ¡Burrango, burrango!

CIS. ...¡Podéu pensar quina gresca! Allavoras demano un ganivet, y obro la capsa. Tothom, ¡ah! «Aixó es la llagosta, ¿veyéu? Aixó haviau de tirar al arrós». Jo no 'm podia aguantar; y fent com qui's troba desmenjat de tant riurer, me n' he anat á cal Jutje, hont també era convidat, y allá, demanéu de viram y de cassa, de platillos y de costellas de xay, de postres y de mangalas com aquesta, que fa una cendra que hi cantarían els ángels.

PAT. ¡Oh, ja, ja.. ! Prou qu' ho som conegut qu'havías dinat be.

CIS. Y, tornant á la festa...

URS. ¿Sabs lo que m' agrada més, Ciset? Aquet salomó. ¡No n' hi han pochs de sarrells!

PAT. Sí, noya, sí; es una cosa de trassa.

URS. Deu ser fet á la moda de Barcelona.

CIS. ¡Qué, de Barcelona! De Fransa... de París.

PAT. ¡Ja m' agradaría véurer Barcelona!

CIS. ¡Oh! ¡Es una ciutat grandiosa! ¿Per qué no hi veníu, Patllari?

PAT. ¡Qué vos que 't diga! El carril em fa basarda. Haberse de ficá á n' aquells calaxóns... Deu nos en guard que 's traboquessin, que 't vessarían per terra.

CIS. ¡Y ca, home! ¡No 'n viatja poca de gent!

PAT. ¡Y després .. aquell tragí...! ¡La gent s' hi deu estalonar per allà á Barcelona!

URS. Pels carrers deu ser sempre una professó feta.

CIS. ¡Qué vol dir una professó! Un desori. Y que tothom va depressa; com menjan carn de cavall .. No fem com vosaltres, que no més menjéu trumfas y carn de moltó; per aixó sou tant sonsos. Allá tot va al vapor; tot va ab máquina á Barcelona.

PAT. Crech 'que sí, que tot se fa ab máquina ¿oy?

CIS. Tot, absolutament tot. El pa el fan ab máquina; el vi... també 'l fan ab máquina...; els fideus, els barrets, els bastóns, els gafets de cotilla...

URS. Donchs aquest salomó també de ser fet ab máquina.

CIS. (*Després de duptar*). També.

PAT. ¿No has dit qu' es á la moda de París? ¿Allá també ho fan ab máquina?

CIS. Qué ab máquina: ab l' electricitat.

URS. Y qué ve á ser aixó de l' astricitat.

CIS. (*Donanthi molt d' ayre y gracia*). Es una cosa com un estornut. ¿Heu vist may un llampech? ¿L' heu vist may? ¿Sí? Donchs... es alló mateix.

PAT. (*Estrafent els gestos de Ciset*). Entesos.

URS. Ay, Ciset: que no l' encenguin pas aquest salomó.

CIS. ¡Cóm s' entén! S' ha d' encéndrer encare que llampegui tot el poble.

URS. ¡Jesús, María, Josep!

PAT. Sí, sí; lluminarias y fora.

CIS. Luminarias y soroll; que tot s' en entri. Ah, encare no os ho havia contat: també hi haurá nanos á la festa d' avuy.

URS. ¿Y qué ve á ser aixó de nanos?

CIS. ¿No 'ls heu vist may? Donchs ja 'ls veuréu, ja els veuréu ab aquells caps que semblan criaturras esguerradas; ab aquells ulls que os miran de fit á fit; ab la boca oberta... Jo 'ls he pujat de Barcelona, perque vull que la festa del Roser fassi rotllo; perque vull que las sardanas siguin lluhidas; que 'ls fadríns s' en sentin ditxosos, enamorats; que 'l cor dels vells s' aixampli, se esbotzi d' alegría... Ah, Ursula: os embronco per cuan toquin la sardana dels estantissos.

URS. ¡Si una nos fos viuda!

PAT. Déixala dir; déixala dir...

- CIS. Potser á la sardana hi trobaréu un promés.
URS. Ay, Ciset.
CIS. Encare que no 'l necessitéu pas; á menos qu' en Patllari...
PAT. Déixat de cansóns.
CIS. Pero allavoras ¿qué hi diria la Nuria?
URS. ¡Y qué hi hauria de dir! ¿No 's vol casar ella? ¿Donchs per qué no ho puch fer jo? ¿Oy, Patllari?
PAT. (*Fent un estornut*). ¡¡Etxem!!
URS. Deu te fassa bo.
PAT. A tu, Deu te fassa bona.
CIS. Y vaja, que no sería pas cosa del altre mon que os casesseu tots dos; ¿qué hi dihéu, Patllari?
PAT. (*Butxaquejant*). Que'm dech haver deixat el mocador á la Rectoría... ¿Que no'l pujas á véurer al senyor Rector, Ciset?
CIS. Ja'l vaig véurer ahir vespre. (*Patllari s' en puja á la Rectoría*).

ESCENA VII

URSULA y CISET

- URS. (*Després d' una pausa perque en Patllari no 'ls senti*). Escolta, Ciset. ¿Per qué ho has dit alló de casarme ab en Patllari?
CISET. Perque m' ha vingut aixís.
URS. Donchs, mira: á tu ja t' ho puch dir, perque ets un xicot enrahonat. Si en Patllari ho volia, encare faria un determini.
CISET. ¡Ola!
URS. Tu que tens palica, alló com qui no hi toca ¿sabs...? dígalí; dígalí, á véurer si 'n treus l' aiga clara.
CISET. Pero, la vostra filla se os enfadará.
URS. Veurás, Ciset. ¿No te e la un gust...? Donchs jo ne puch tenir un altre. (*Adonantse qu' en Patllari surt de la Rectoría*). Are calla, qu' en Patllari ja torna. Recórdaten ¿ho sents? Ja t' enviaré un parell de llangonissas á Barcelona.

ESCENA VIII

Els mateixos y PATLLARI

- PAT. Donchs, sí sí: avuy el senyor Rector presidirá las sardanas.

- CIS. (*Avantsant decidit, á Patllari*): ¿Sabéu qué deya l' Ursula?
- URS. (No, home, no; aixó á solas).
- PAT. ¿Qué 't deya l' Ursula; qué 't deya?
- URS. (Párlali de la noya y del Mossitu).
- CIS. Donchs, que la Nuria se li casa ab el Mossitu. (*A l' Ursula y apart*). (¿Es aixó? No ho he pas dit malament).
- PAT. Un' altre bestiesa. ¿Encare no tens prou experiència del teu home?
- URS. ¿Y que vols dir que 'l Mossitu faría patir á la noya com á mi 'm feya patir l' Antón?
- PAT. ¡Ah, filla...! Tu sabrás si 't feya patir gayre 'l teu home.
- URS. No m' hagueras fet patir tant tu, no.
- CIS. (Ep, Ursula, que os descantelléu).
- PAT. (¡Sí, sí; ja pots xiular, si l' ase no vol béurer!).

ESCENA IX

Els mateixos y NURIA

NURIA *apareix per l' esquerra primer terme, ab una safata plena de flors.*

- CIS. Miratela, miratela la Nuria.
- PAT. ¡Macatxo, y quína pabordesa més arriada!
- NUR. Apa, Ciset; si tens voluntat per la Mare de Deu del Roser...?
- CIS. Sí, dona, sí. (*Li posa diners á la safata*). Ets la pabordesa més aixerida y més llesta, més elegante y més simpática, més maca y més tentadora de totas las pabordesas de las pabordías de la terra.
- URS. (*Estufada*). Dígali gracias, noya.
- NUR. Gracias, Ciset. Te; el clavell més maco. (*Li dona un clavell, que Ciset s' el posa al trau de la americana*).
- CIS. Com els teus llabis y com el teu cor. Es gemat com tu.
- URS. (¿Has sentit, Patllari, quín picarol? Aquest xicot cada día 's torna més sabi).
- PAT. (Qué; ¿per que t' alaba la noya?)
- CIS. (*Per Nuria y festejantla*). Vaja, vaja ¡y quín be de Deu de roba! A véurer, girat. ¡Aixís, dona! ¡Jo no sé perque no la guardéu per princesa aquesta xicota! ¡Jo no sé perque no la confitéu per un rey! A Barcelona farías tornar boig á tothom. ¡Avuy t' embronco per la sardana, no hi

ha més! Et vull passejar per tot el poble, ben tiessa; y cuan la música toqui, nosaltres ab els brassos ben estirats y aixís... tra-la-ra-la-la. (*Fentla girar, com ballant el contrapàs*).

NUR. ¡Que 'm farás cáurer la bacina!

CIS. (*Prenentli la safata y deixantla al banch*). ¡Y déixala la bacina, dona! ¡Quí 't fa anar ab aquest trasto á las mans!

URS. (¡Noy, quin pico te aquesta criatura!) ¿Vritat, Ciset, que fa goig? Tothom li díu la reina de la gallarda.

SIS. Sí, Nuria. Ets la reyna més gallarda de tota la terra. Apa, dona, no estigas trista. ¿Que t' en passa alguna que fas aquet posat?

PAT. Ciset, veig que portas molta catxassa. Ja 'ns deurem véurer ¿no fa?

CIS. No caldría més, Patllari.

URS. ¿Ah; que te 'n vas, Patllari? També vinch. Me arrivo á deixar la caputxa fins á casa y torno desseguida, perque m' agrada que m' alabin la noya. (*Anantsen carinyosament ab en Patllari, que se la mira ab prevenció*).

PAT. (¡Ay, quína canteula qu' hem arreplegat!).

CIS. (*Veyentlos marxar acostats*). ¡Sembléu dos enamorats!

URS. Semblem ¿oy?

CIS. ¡Y tant! ¡Si no més falta que os digan els saims cap per avall! (*Rialler, veyent desaparèixer á Ursula y Patllari per l' esquerra, según terme*).

ESCENA X

CISSET y NURIA

CIS. Y donchs, Nuria ¿qué 't passa? ¡Vaja, dona: que no veus que no t' escáu aquet posat! ¿Tant bonica, tan endiumenjada y ab aquesta tristesa? El teu promés no hi trobará 'l compte.

NUR. ¡Ay, Ciset, si sabías lo que sufreiro!

CIS. ¿Que no 't sirga prou dret el currutaco?

NUR. No es pas aixó lo que 'm dona neguit.

CIS. Explicat, explicat.

NUR. La mare, ja la coneixes, sempre ha sigut interessada y del puny estret. Cuan se va casar ab el pare ¡Deu l' hagi perdonat!, la varen tentar els diners y va deixar á n' en Patllari, que l' estimava y qu' era un galán fadrí; y com si no tingués prou experiència de lo que va passar, are vol de totes maneres que jo 'm casi ab el Mossitu del

estanch, sense ferse cárrech de que jo no l' estimo, de que jo no 'l puch estimar... y tot perque el Mossitu te diners... Pero jo vull un jove honrat, que m' estimi; ¡qué 'm fa que no tingui las riquesas del Mossitu!

CIS. Molt be, noya, molt be.

NUR. Y la mare 'm vol fer desgraciada, perque no més procura per ella. ¡Qué hi fa que la filla sofreixi! Qué hi fa que no tingui un' hora de tranquil·tat, com no tindria ab el Mossitu..., un vanitós y un mal geni, un xicot aburrit de tothom per las bravatas que l·lensa!

CIS. ¡Y es clar que no t' hi has de casar ab el Mossitu!

NUR. ¡Perque no l' estimaria may, may de la vida; perque estimo á n' en Ramón, á n' en Ramón que 'm faria felissa.

CIS. ¡Qué díus are! ¿A n' en Ramón de la fleca?

NUR. Sí.

CIS. A més de tot lo que t' he dit d' hermosa y de simpática, afegeixo qu' ets la noya més entenimentada qu' he conegut á n' aquest poble.

NUR. No t' en burlis, Ciset.

CIS. ¡Y que m' haig de burlar, criatura! ¡Si 'l Ramón es el jove de més prendas que podias escullir! Es amich meu, y creume qu' haig de fer per ell lo que no faria per un altre.

NUR. ¡Conta, donchs, si n' haig d' estar gayre d' alegre ab lo que 'm passa!

CIS. Y ta mare ¿cóm s' ho pren aixó del Ramón?

NUR. Es posa feta una furia cuan n' hi parlo. Per ella, el Mossitu y ningú més que 'l Mossitu.

CIS. ¡Pero si 'l Mossitu está encatarinat ab la Miquela de Barcelona!

NUR. ¡Qué díus are!

CIS. ¡Y tant! Pero, poch per ell ¿sabs? Els pares de la Miquela varen baixar á ciutat, varen posar una agencia, 'ls ha anat be, y are ja pica més alt la Miquela.

NUR. Y donchs ¿á qué ve aquest encatarinament?

CIS. Molt senzill: cuan el Mossitu baixa á Barcelona els va á véurer; y, com que no 'l reben malament, el tonto 's creu que la Miquela n' está enamorada.

NUR. ¡L' estrafalari!

CIS. ¿Pero, escolta: no 's podria pensar, trobar algún medi perque ta mare 's deseixís d' aquesta fal·lera?

NUR. Cap, Ciset, cap. No intentis pas ni parlarni.

CIS. ¿No 's podria inventar cap mentida, cap enredo

de bona lley que la tombés de part del Ramón y se desentengués del Mossitu?

NUR. ¡Ca! Es massa avara de la seva felicitat. ¡Qué vol dir per ella 'l sacrifici d' una filla!

CIS. Calla. Tu ho has dit tot: es avara de la seva felicitat...? Ja 'l tinch el medi.

NUR. ¿Quín?

CIS. Filla, no t'el puch dir. Te privilegi. (*Donantli la safata*). Agafa, agafa la bacina y, au, depressa, no podem perdre temps; aixó del amor es com l'estofat: si s'agafa, després sempre deixa regust.

NUR. Pero, Ciset...

CIS. Déixam fer y no 'm perdis de vista. Confia en mi, y fes la desentesa á tot lo que 't diguin.

NUR. ¿Pero m' ho dirás, oy?

CIS. Sí, dona; avuy mateix.

NUR. ¿Ahont?

CIS. A las sardanas.

NUR. Gracias, Ciset. (*Aquesta escena ha de ser molt rápida, com totes las que hi intervé en Ciset. Al anarsen la Nuria 's topa ab en Ramón, que surt pe'l segón terme, esquerra, quedant ella tota soptada*). ¡Ah! ¡En Ramón!

ESCENA XI

Els mateixos y RAMÓN

RAM. ¡Sembla que 't sápigas greu de topar-te ab mí!

CIS. No; are feu mal fet d' aturarvos. Ta mare pot arribar, os pot véurer...

NURIA Sí, Ramón, ¡per amor de Deu! ¡Creulo al Ciset!

RAM. (*Tirantli diners á la safata*). Te, pe'l Roser; y pensa que t' hi poso tota l' ánima, que t' estimo més que may...

NURIA Jo també, Ramón. ¡Adéu!

RAM. Adéu. (*Ramón veu desaparéixer á la Nuria com obsessionat. Després se tira als brassos de Ciset*).

ESCENA XII

CISSET y RAMÓN

RAM. ¡Ciset!

CIS. No 'm diguis res. La Nuria m' ho ha contat tot, y os compadeixo; pero, poch ha de poguer en Ciset de can Cistella, ó tot aquest bescuyt de

l' Ursula y 'l Mossitu ha de quedar sense cóurer. Veyas si t' agradan gayre 'ls bescuyts sense anar al forn.

RAM. No t' entench.

CIS. Prou que m' entendrás. La festa del Roser, serà per tu una festa ben senyalada.

RAM. Pero, ¿qué pensas fer?

CIS. Qu' estriparem la grúa al Mossitu; y que, vaja, que tu 't casarás ab la Nuria.

RAM. No 'l coneixes gayre, tu, al Mossitu, ab lo que dius. Te malas entranyas.

CIS. No m' en parlis. ¡Quín valent!

RAM. Tothom li te, Ciset.

CIS. ¡Fuig, home! Te la valentía dels diners, qu' es la valentía més tonta de la terra.

RAM. ¿Y l' Ursula?

CIS. La girarem com una mitja.

RAM. ¿A quí, á n' ella? ¡Si es de la pell del dimoni aquella dona!

CIS. ¡Just! Y com qu' es de la pell del dimoni, 'l dimoni 's cuydará de girarla.

RAM. ¿Cóm?

CIS. Si ho endevinas, t' ho dich. Busca una cosa en que 'l dimoni hi fagi de las sevas, y ho haurás endevinat.

RAM. Ciset, estás molt de broma.

CIS. ¿Y no hi atinas?

RAM. ¿Cuestió de diners?

CIS. No, home, no. Casantla. Vetho aquí tot.

RAM. ¡Qué dius ara! ¿A l' Ursula?

CIS. Sí, home, sí; que 'l dimoni 'n passi 'ls taps, y fins t' estalvías de tenir sogra. (*Adonantse de que ve en Patllari per l'esquerra*). Y are, muixoni; qu' en Patllari no s' enteri de res.

ESCENA XIII

Els mateixos y PATLLARI

PAT. Ola, Ramón. ¿Encare aquí, Ciset?

CIS. ¡Ca, home! Parlávam de la Nuria. Donchs sí, Ramón, ánimo y tot anirá endavant; y no'n passis quimera del Mossitu.

PAT. ¡Y quína quimera n' ha de passar!

RAM. Sembla que parlar del Mossitu no es parlar de ningú, per vosaltres. No 'l coneixéu encare á n' aquella animeta.

PAT. Déixat de cansóns y tira 'l dret, si tens inclinació per la Nuria.

- CIS. Es lo que jo li dich. .
- RAM. ¡Pero si no sabéu lo que l' Ursula está boja per aquest xicot!
- PAT. Mira, Ramón. Tart ó dejorn, l' Ursula 's posará á la rahó. Entre tu, qu' ets un bon minyó, y ell, qu' es un toca-tabals, no tindrà més remey qu' escoltarte.
- CIS. Y sí, home; en Patllari ho te á la ma aixó del teu casori.
- PAT. ¡Cóm!
- CIS. (Are m'anava á descubrir) Sí... que vos ho teníu á la ma... que vos y jo 'n podem parlar ab ella. (*Embestintlo resolut y posantli las mans á l' espatlla*). ¿Quína feyna teniu, are?
- PAT. ¡Ay, tafoy! ¡Quína feyna vos que tinga!
- CIS. Donchs, veniu; ja os en donaré jo de feyna.
- PAT. ¿Tu?
- CIS. Sí, home, sí; aquestas cosas volen més manya que forsa, y 'i Ramón s' ho mereix tot.
- RAM. Ciset, gracias.
- PAT. Ah, si es en be del Ramón, digas lo qu' haig de fer, Ciset.
- CIS. ¡Aixó ray! Veniu ab mí; jo os confesaré. (A véurer si m' el faig meu y li encarranquino la vella).
- PAT. (Veyam qué vol aquest espatutxí). (*Ciset se l'emporta per l'esquerra, mentres el Ramón queda parat*).

ESCENA XIV

RAMÓN, y aviat NURIA

- RAM. ¡No hi entench res! En Ciset me vol casar ab la Nuria. . Díu qu' en Patllari ho te á la ma... (*Nuria per l'esquerra, sense safata*).
- NUR. ¿Ja es fora 'l Ciset?
- RAM. Miratel: are tira carrer avall ab en Patllari.
- NUR. ¿Qué t' ha dit?
- RAM. Díu qu' ell arreglará 'l nostre casament.
- NUR. Donchs no 'n passis quimera. Te una boca de plata aquest xicot.
- RAM. Pero, ¿y ta mare? ¿y 'l Mossitu?
- NUR. A n'aquest déixal per mí. Avuy, ni una sardana per ell, per més que diguí, per més que fassi, per més qu' amenassi.
- RAM. ¿Es dir, que fins s' ha atrevit á amenassarte?
- NUR. No pot sofrir que parli ab tu.
- RAM. ¡Malehitsiga 'l Mossitu y 'l cap que l' aguanta!

ESCENA XV

Els mateixos y MOSSITU

- MOS. (*Per la dreta y ohint la imprecació de Ramón*).
¿Qué 'n tens que dir del Mossitu?
- NUR. (*Tement que 'l Ramón no s'exciti*). Ramón, calla.
- MOS. Y tu, ab aquet toca-son?
- RAM. (*Volgentse desfer de Nuria, que l' deté*). ¡Nuria!
- NUR. Déixal, déixal per mí. (*Encarantse ab el Mossitu*).
Ja ho sabs: t' ho he dit, t' ho dich y t' ho diré sempre, que jo no 't puch estimar; y valdament s' hi posi la mare, valdament et valguis de totas las trapissondas y amenassas, ab tu no m' hi casaré may. may de la vida.
- MOS. Está clar qu' are farás la valenta devant d' aquest...
A solas, be 'm díus altre cosa.
- RAM. (¡A solas!)
- NUR. ¿A solas...? ¿Y ab tu...? ¿Quí m' ni ha vist may á solas?
- MOS. No vulguis dissimular, que no t' escáu; que fan riurer aquestas excusas de dona.
- NUR. (*Indignantse*). Sabía qu' eras un desvergonyit, y per forsa un desvergonyit ha de ser un embustero.
- RAM. Ben dit, Nuria.
- MOS. Y aixó m' ho díus perque t' aborreixi, ¿eh? Donchs aixó encare m' encén més la sanch per estimarte ab més forsa, y per tréuret de las urpas d' aquest esparver, que sembla que t' axequi ab las alas.
- RAM. ¡Mossitu!
- MOS. Ni un píu, Ramón. Ja sabs qu' allá hont parla el Mossitu, 'ls esparvers no s' aixecan.
- RAM. Que 'm farás arbolar, y qu' arribarem fins al cap-de-munt
- MOS. ¿Quí, tu? No t' aixecarás may de terra.
- NUR. Ramón, ¡per amor de Deu!
- RAM. Hi estás massa acostumat á que ningú 't repliqui.
- MOS. Es que, si cal, se mitjpartir la llenga del que s' hi atreveixi.
- RAM. (*Unglejantse 'l cor*). ¡Malehitsiga la sanch que se me podreix aquí dintre!
- NUR. ¡Ramón!
- RAM. (*En un accés de desesperació*). ¿Volste jugar la Nuria á ganivetadas al torrent d' en Verneda...? Anemhi, si tant la estimas y ets tant valent com suposas.
- MOS. ¡Per qué no!

- RAM. Perque no ho farás; perque ets un miserable, un rohí, un covart... Si no ho fossis, ja estaries passant cap al torrent. (*Ab desesperació y despreci*). Anem, Nuria.
- NUR. No; qu'encare li haig de retréurer lo de la Miquela de Barcelona.
- MOS. ¿Y qué sabs tu de la Miquela?
- NUR. Que n'estás enamorat. El Ciset m'ho ha dit.
- RAM. ¡Aixís, donchs, em volías enganyar á la Nuria! Are t'hauria de dir més que rohí, més que miserable...

ESCENA XVI

Els mateixos y URSULA

- URS. (*Per l'esquerra y á Ramón*). ¿Qué li haurias de dir, qué li haurias de dir al Mossitu? (*A Nuria*): Y tu, ja m'ho so pensat que ab excusas de la gallarda parlarias ab aquest pela-canyas.
- RAM. Ursula, no m'acabéu d'encéndrer las sanchs.
- MOS. Tiréu 'l dret, tiréu 'l dret, Ursula.
- RAM. Sí; dónali alas, mussol aixalat.
- URS. La noya me la vuy aprop meu y ab gent com cal, no ab un bras que desdiga de tota una pabor-desa.
- NUR. Si sou vos qui me n'heu fet per vanitat.
- URS. Las noyas tenen més modos ¿ho sabs? ¡Qué pensarà 'l Mossitu de nosaltres...! Y tu, Ramón, creume; agafau de be á be... No hi pensis més ab la Nuria...
- NUR. ¿Y si jo l'estimo?
- RAM. ¿Y qui sou, vos, per dominarli la voluntat?
- URS. ¡Mira aquest altre! ¡Per tu l'hauré criada!
- RAM. Es que vos la voléu pérdrer.
- MOS. ¡Sí; tu la salvarias!
- RAM. Més que tu, que no més la buscas per un entreteniment.
- URS. Ves, noya, ves... ¡Ves et dich...! Vaya una solta escoltar aquestas conversas.
- RAM. Ves, Nuria, ves... Ab donas aixís no s'hi poden tenir tractes.
- URS. ¡Pro, home! Considera que una mare ha de mirar lo que li convé; que la noya...
- (*Nuria s'en va per la esquerra. Ramón enfadat, deixa á l'Ursula y s'asséu al banch. L'Ursula 'l segueix, sermonejantlo. En aquest moment arriba 'l Ciset y agafant al Mossitu pe'l seu compte l'entabana sense que l'Ursula s'en adoni. Tot molt jugat y molt rápit*).

ESCENA XVII

Els mateixos y Ciset

- CIS. (Mossitu. T' haig de parlar de la Miquela de Barcelona).
- MOS. (¿Que l' has vista?)
- CIS. (Sí, home; et duch recados y 's vol casar ab tu).
- MOS. (¿De serio?)
- CIS. (Sí; passa y espéram; ja t' ho contaré). *Ciset l' empeny y 'l treu d' escena per l' esquerra. Toca á l' Ursula y li fa 'l mateix joch, amagantse d' en Ramón. També molt rápit.*
- CIS. (Ursula. Tot está arreglat).
- URS. (¿Qué?)
- CIS. (Lo d' en Patllari. Está decidit á casarse ab vos).
- URS. (¿De debó?)
- CIS. (Pero ab la condició de que deixéu casar á la Nuria ab en Ramón).
- URS. (Sí, home, sí: tot lo que vulga... T' has ben afanyat el parell de llangonissas).
- RAM. (¿Qué son aquets secrets!)
- CIS. (¡Manoy qu' ha anat be! ¡Com s' ha cambiat la bugada! Ja vinch, Mossitu). *Aixó ho diu per ell; y figurant qu' encare ha d' entabanar més al Mossitu, fa una ganyota significativa y desapareix depressa cap á la banda qu' ha marxat el Mossitu).*

ESCENA XVIII

RAMON y URSULA

- URS. (En Patllari ja es meu. ¿Cóm ho faig are per quedar be ab aquest?) Ramón.
- RAM. ¡Qué hi ha!
- URS. ¿Be; qué pensas fer á las sardanas?
- RAM. ¡Sí, á vos os ho diré, si coneixéu!
- URS. Home, no t' acaloris. Basta per lo qu' ha passat devant del Mossitu, y perque vegis que no 't vuy fer quedar malament, avuy pots fer costat á la Nuria. Pensa que jo ho vuy.
- RAM. ¡Y qué 'm fa á mí si ho voleu ó no!
- URS. Y 'l Mossitu no 't dirá res; creume.
- RAM. ¿Ell, tant valent y á la voluntat d' una dona? (*Aixecantse del banch*). Miréu, Ursula: tant se m' en dona que vos hi consentíu com que no; que

el Mossitu ho vulguí com que s' hi oposi: jo ballaré ab la Nuria.

URS. ¡Y es clar, home!

RAM. El Mossitu no te formalitat, ni te caràcter, ni may ha sigut cap valent ¿ho sentíu? May ha sigut cap valent, Ursula.

URS. ¡Pro, torni! ¡Sempre ab aquestas fogueradas!

RAM. Ell no l' ha estimada may á la Nuria.

URS. Ja ho se que la Nuria s' inclina per tu... (Cóm li diré...) Y, mira: si las cosas anavan com Deu volía... potser ni menos os faría nosa.

RAM. ¿Vos, nosa? ¿Nosa de qué?

URS. ¡Mare de Deu! Devegadas... ¡Quí la sab la nostre planeta.. ! Supósat que jo 'm tornés á casar.

RAM. ¿Vos...? (¡Are hi cáich: aquest Ciset es un dimoni!)

URS. Sí, home... Si jo 'm casés, ja no necessitaria del costat de la noya; y com qu' ella 't vol...

RAM. (¡Aquesta dona no més procura per ella!)

URS. (*Adonantse qu' en Patllari torna*). Ay, Ramón; veig qu' en Patllari ve y haig de parlarhi. No t' enfadis si 't deixo...

RAM. No, dona; no cal; ja os deixaré jo.

URS. Donchs, mira: digas á la Nuria que ja 'ns hem entés; que las vellas solem tenir llunas...

RAM. Sí; y are debéu estar á la lluna d' Abril ¿oy? Vegéu de no quedarvos á la de Valencia.

ESCENA XIX

Els mateixos y PATLLARI

PAT. (*Per l' esquerra y rient*). ¡No se n' ha armada poca de gresca ab els nanos! Tothom els vol dur. La maynada se 'ls prova, hi salta, s' hi ofega de calor... Os dich que 'l Ciset ha tingut una pensada de cal ample!

RAM. ¿Encare es per allí 'l Ciset?

PAT. Sí; parla ab el Mossitu. ¡Qué ho sé jo quíns tráfechs tenen!

RAM. Donchs á véurer si 'l veig.

URS. Sí, sí; pensa ab lo que t' he dit de la Nuria.

RAM. Prou ho conech que no voléu que os fassi nosa. (¡Ay, Sant Senderi, cóm t' has perdut!) (*S' en va per l' esquerra*).

ESCENA XX

URSULA y PATLLARI

URS. (*Carinyosament*). Y á tu ¿qué t' ha dit el Ciset?

PAT. M' ha vingut ab un pila d'orgas que gayrebé m' han entendrit.

URS. ¡Ay! (*Sospir fondo*).

PAT. ¿Qué tens, noya?

URS. Res; que pensava ab lo tonta qu' havia sigut de enamorar-me del Mossitu.

PAT. ¡Qué díus, Ursula! ¿Y t' ho havías ficat al cap?

URS. Sí, Patllari; pro veig que no pot ser.

PAT. ¡Pro, ahont vas, tan veyota y enamorate d' un jove com ell!

URS. Oh, no pas per mí; per la noya.

PAT. ¡Ja volía dir jo!

URS. No; jo 'l cor el tinch á un' altra banda.

PAT. (*Fent el desentés*). Donchs, noya, has pensat molt be en desenténdret del Mossitu.

URS. (¡Que li costa d' encarrilarse!)

PAT. Ho has agafat molt be, perque la noya hauría sigut una desgraciada. Veus, ab en Ramón ja es un' altre cosa: podrá lluhir de debó y será ben vista y estimada, perque tant ell com la seva familia son una gent que s' els considera.

URS. No més penso que, si 's casan, cóm ho faré tota sola.

PAT. Dona, aixó ray: cómprat un burro.

URS. (Potser el Ciset m' ha enganyat). ¡El pensar en que jo 'm vaig á trobar en una situació com la teva!

PAT. ¿Y qué n' has de fer tu dels altres?

URS. (Sí, sí que m' ha enganyat. Li enretiro las llan-gonissas). ¡Ay, Paullari! ¡Tu ja ho díus! Está clar que no n' haig de fer res del altres; pro cuan veig un home sol, sense un costat, no se perque 'l cor se 'm trenca.

PAT. ¡Sí que t' has tornat mariposa!

URS. Y are figúrat una dona sola. Perque 'l Ramón voldrá endursen la noya á casa seva

PAT. ¡Aixó ray! ¿Et som dit que 't compressis un burro? Donchs no te 'l compris. Aixoplúgat ab ells.

URS. ¿Y qué 'n faig del parament de casa que tinch? Qué 'n faig de las robas, de la pisa, dels mata-lassos...

PAT. Dónaho á la noya.

URS. Els nuvis voldrán trastos nous.

- PAT. Donchs, ventho al drapayre.
URS. ¡Válgam Deu; no s' encarrilará may!) ¡Quína llástima, cuan tot podría servir si jo 'm tornava á casar!
- PAT. Mira, noya: el peix que 's porta l' oli, sempre troba comprador.
URS. (*Sospirant més fondo*). ¡La vaig ben esguerrar de fadrina!
- PAT. ¿Ja hi tornem?
URS. ¡Pensar qu' are estaria tant be...! ¡Ay, Patllari, si jo t' hagués cregut!
- PAT. ¿A mi?
URS. Sí; cuan éram fadríns; cuan estávam enamorats.
PAT. ¡No 'm retreguis aquell temps, que sembla que me reviscoli.
URS. ¡Qué 'n vaig ser de tonta! ¡Oy que 'm perdonarías si are 't demanes perdó de tot?
PAT. ¡Mare de Deu! ¡Els vells tenim el cor de pasta d' ametlla!
URS. (*Acostantshi forsa y amoixantlo*). Sí que 'm perdonarías si 't retreya tot lo que sentía y encare sento per tu. .
PAT. Be; no m' enmatxuquis... Pro sí, vaja; enmatxúcam, enmatxúcam y párlamen baixet de totas aquestas moxaynas.
URS. Mira, Patllari. Cada vegada que ve la festa major y 't veig mudat y de gala, 'm recordo de aquell temps que festejavam y de totas las bojerías que m' havías dit á la gallarda; y no se com es que 't veig jove y enamorat com aváns, y somío que 'm vens á dir galindaynas y que fem casa plegats y tenim bona vellesa... (*Patllari embadallit s' hi ha anat acostant*). Ay; no te m' acostis... no te m' acostis...
PAT. Digas, digas, Ursuleta.
URS. No 'n trobarías pas un' altre que 't sapigués dir tot lo que tinch al cor y se m' hi rovella.
PAT. Díganho, díganho.
URS. ¡Ay; quína vergonya que 'm fa, Patllari!
PAT. Pro si ja m' ho ha contat tot el Ciset. Si ho sé qu' encare m' estimas y que jo t' estimo y que nos hem d' estimar com colominets de la primera volada.
URS. Y alló qu' has dit de ventar una xurriacada á las donas que 's volen tornar á casar, ¿oy qu' ho enretiras?
PAT. ¡Y no ho haig d' enretirar! Si en comptes d' una xurriacada 't ventaría un petó.
URS. ¡Ay, Patllari!
PAT. ¡Ay, Ursuleta dels meus xeixanta anys!

ESCENA XXI

Els mateixos y Ciset

CIS. (*Per l'esquerra y esdernegantse de riurer al véurels abrassats*). ¡Manoy, quína pasterada!

PAT. } ¡Qué! (*Sorpresos*).
URS. }

CIS. Quín enredo més ben portat y de més efecte! Figureuvos que 'l Mossitu s'ha cregut com un babáu, que la Miquela de Barcelona l'estimava, y fins ha donat explicacions á la Nuria y á n'en Ramón, desitjantlos que 's casessin y volguentlos de totas maneres obsequiar en las sardanas...

URS. Ah, ¿sí?

CIS. ¡Y figureuvos la sorpresa de la Nuria y d'en Ramón, al dirlos que vosaltres dos també buscavau brossa pera fer níu, y que os casaría com ells! ¡No se n'ha moguda poca de fressa! ¡No 'n sortirán pochs de perols y calderas y llaunas vellas á fervos esquellots! Fins els marrechs que portan els nanos, ja tenen defici per sortir y venirvos á fer ganyotas.

URS. Ciset, si 'ls aturas et dono un altre parell de llançonissas.

PAT. Y déixals divertir.

ESCENA XXII

Els mateixos, RAMÓN y NURIA

NUR. (*Per l'esquerra ab en Ramón; tots alegres*). ¿Qu' es vritat, mare, lo que 'ns ha dit el Ciset?

URS. Sí, filla... ¡Destinos! Quí 'ns ho havia de dir, ¿oy Patllari?

NUR. Vaja, vaja; ens en alegrem forsa.

PAT. (*Senyalant á Ciset*). Tot ha sigut obra d'aquest capellá.

RAM. Ah; y gracias de tot, Ciset.

NUR. Ah, sí; gracias.

CIS. ¿Tinch ó no tinch paraula? Y are no 'm feu quedar malament. La cobla es á cal Batlle, y tot está á punt per la professó. (*Se sent repicar*). ¿Sentíu? Ja repican. Es cuestió de ballarhi un contrapás ben puntejat, ¿oy Patllari?

PAT. Be hi haurem de fer els impossibles; ¿oy, Ursuleta?

URS. ¡Alabat siga Deu!

CIS. Y sí... Y vosaltres també. Que la gallarda del Roser, com pòrtada pel Ciset de can Cistella, siga ben guapa y ben lluhida... Miréu, miréu com tothom s'aboca cap á cal Batlle...

URS. Quin prometatje més felís, ¿oy, Patllari?

PAT. Sembla que 'm treguin de bolquers, rateta.

CIS. Miréusels, miréusels, ja venen. ¿Eh, quína tropa hi fan els nanos?

ESCENA ÚLTIMA

Se sent la música á dintre, tocant una marxa. Comencan á sortir xicots ab barretina, y fent saltiróns; segueixen els nanos, que donarán la volta á l'escena, encarantse y fent ganyotas á l' Ursula y Patllari; ve després molta gent: els agutzils, l' Ajuntament, de gala, y al darrera de tots, la música. Las campanas repican fins á caure 'l teló.

URS. ¡Ay, Patllari, quína por! (*Pe'ls nanos*).

PAT. Agáfat, agáfat, titona.

CIS. ¡Visca la gallarda del Roser!

TOT. ¡Visca!

Para la música. Ciset, al mitj de tothom y ab solemnitat alegroya.

CIS. Are, y aváns de la professó, la sardana d'honor, la primera sardana de la gallarda, 's ballará en obsequi de la Pabordesa y d'en Ramón, de l' Ursula y d'en Patllari Bayeta. Si algú de vosaltres sab algún impediment perque aquets matrimonis puguin tirar avant...

TOT. ¡Molt be, molt be! ¡Que viscan els nuvis!

CIS. Y are, musichs, la sardana més repicada per ells.

ALG. Volem una americana.

PAT. ¡Quí son aquets descastats! La festa la fem á casa, y 'ls balls han de ser ben be de la terra. Aquí no 'n volem de balls forasters.

MOLTS Molt be, mol be, Patllari.

PAT. Y ho direm ben alt, ben cla:
contrapassos y sardanas
son els balls que més volem;
y anch que deixi 'l catalá
las costum més casulanas,
sempre, sempre 'ls ballarem...
Mentre 'ns quedin las sardanas,
cataláns sempre serem.

CIS. ¡Visca la Pabordesa!

TOT. ¡Visca!

CIS. ¡Visca la gallarda del Roser!

TOT. ¡Visca!

(*Molta animació. Els musichs, desde 'l tablado, tocarán setze compassos de contrapás, que ballarán primer Nuria y Ramón donant la volta per davant del rotllo, que 'ls aplaudirà. Seguidament Patllari y Ursula farán lo mateix, entrebancantse Patllari... Comença la sardana, en la que pren part tot el poble. En el terradet apareix á presidirla el senyor Rector, acompanyat del Mosso d' Escuadra y de Ciset, que hi pujará. Els noys s' enfilan al banch, pera veüner la dansa; els nanos se posan un á cada cantó de escena, seguint el compás y fent ganyotas. Molta alegria y picaments de mans per part del senyor Rector y de tothom, mentres el teló baixa pausadament).*

CATALUNYA

ARTISTICA

SETMANARI IL·LUSTRAT

de * Literatura * y * Arts

Redacció y Administració: Passeig de Colón 6, pral.

16 PLANAS DE TEXT

degut als millors prosistas, poetas y critichs regionals

8 DE FOLLETÍ LITERARI

Gravats y dibuixos de notables artistes

....

Publica números extraordinaris

y las millors obras de literatura catalana

Ha terminat la edició de la popular novela **La Papellona**

y comensará lo llibre titulat **CANÇONS**

del genial poeta Apeles Mestres

....

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Barcelona: trimestre, **2** pessetas.—Fora: mitj any, **4** pessetas

Extranger: un any, **12** franchs

Número corrent, **15** cént.—Atrassat, **20** cent.

